

Mikä lääkkeissä maksaa?

Työpaketti B: Apteekit sosiaali- ja terveydenhuollossa

Marja-Lisa Laukkonen, Suvi Mäklin, Mari Kinnunen, Ismo Linnosmaa

6.5.2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tutkimuskysymykset

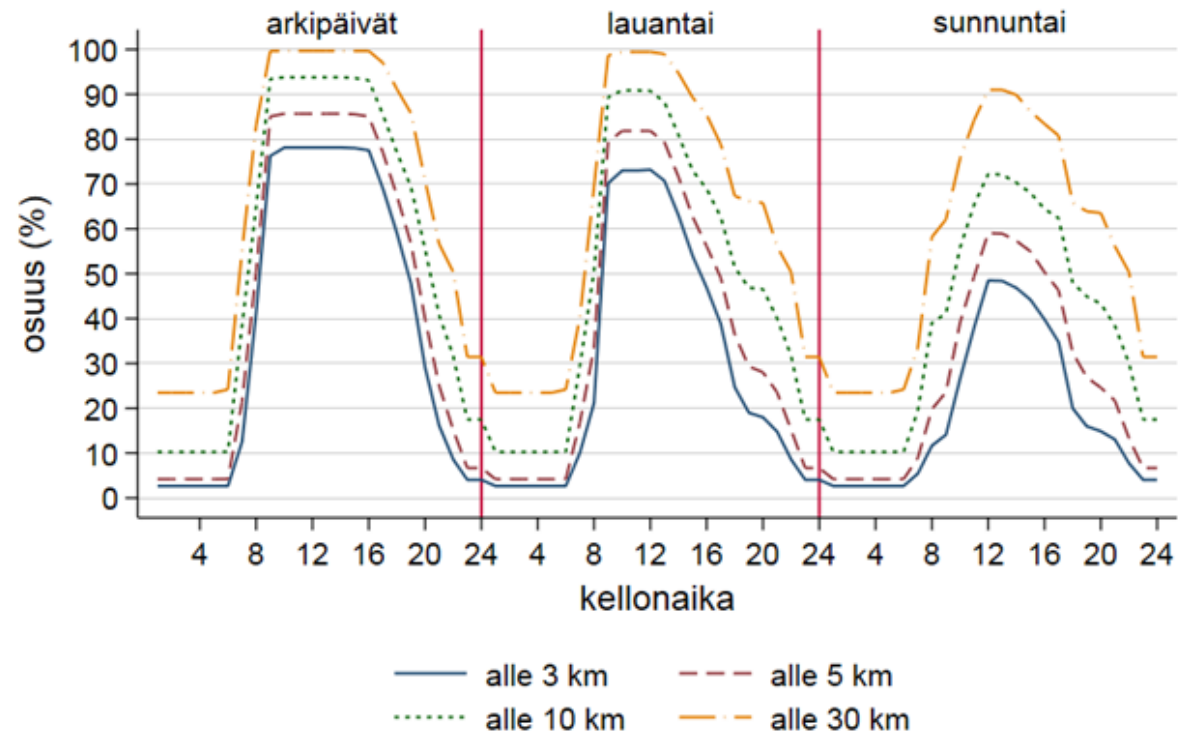
1. Mikä on apteekin rooli osana sote-palvelujärjestelmää?
2. Miten apteekkipalvelut voitaisiin määrittää ja miten palvelutuotantoa tulisi kehittää rationaalisen lääkehoidon ja lääkkeiden saatavuuden edistämiseksi?

Tarkka sääntely voi heikentää apteekkarien kannustimia kehittää toimintaa

- Sijainti- ja määräsääntely vähentää apteekkien tarvetta kilpailla asiakkaista laadukkailla palveluilla sekä rajoittaa toiminnan laajentamiseen liittyviä skaalaetuja
- Apteekin tulot perustuvat lääkemyyntiin ja myytyjen lääkkeiden tukkuhintoihin, eivät rationaalista lääkehoitoa tukeviin palveluihin
- Urakiertona tunnettu ilmiö voi heikentää apteekkarin kannustimia toiminnan kehittämiseen sellaisessa apteekissa, jossa apteekkari ei suunnittele toimivansa pitkään

Aukioloajat vaihtelevat apteekkien välillä

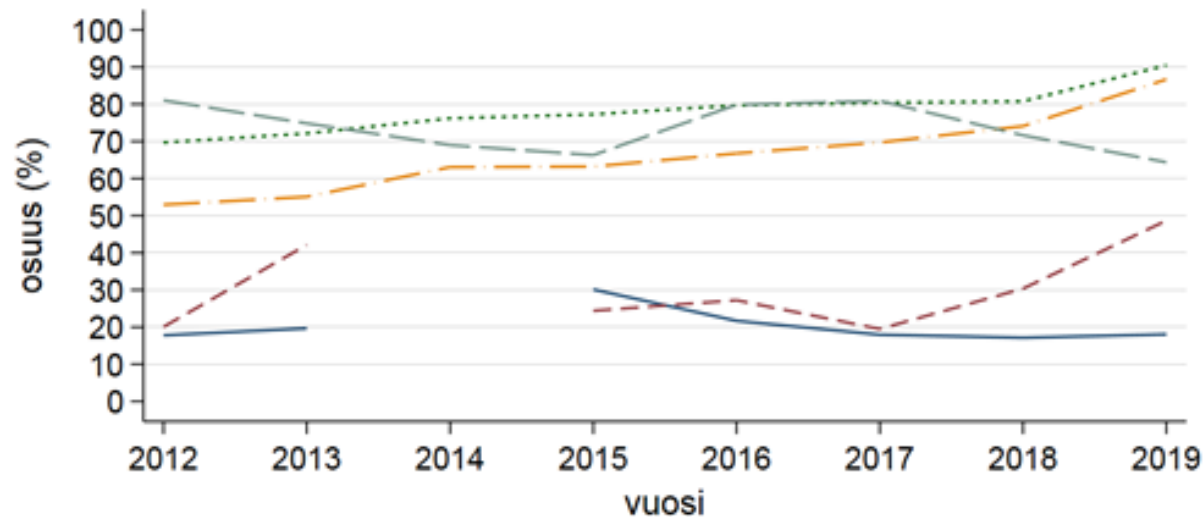
Kuva 31. Osuus väestöstä, jonka etäisyys lähimpään apteekkiin tai sivuapteekkiin eri kellonaikoina on alle 3,5,10 tai 30 kilometriä. Tarkastelu on tehty erikseen arkipäiville, lauantaille ja sunnuntaille.

Arkipäiville (maanantai-perjantai) on laskettu toimipistekohtainen aukioloaikojen keskiarvo. Keskiarvo perustuu niiden päivien avaus- ja sulkemisaikoihin, jolloin apteekki tai sivuapteekki on auki. Tarkastelussa ei oteta huomioon, että osa toimipisteistä voi olla kiinni yksittäisinä arkipäivinä.

Palvelutarjonta vaihtelee apteekkien välillä

Kuva 35. Osuus apteekeista, jotka tuottivat yhtä tai useampaa palveluryhmään kuuluvaa palvelua tai tarjosivat annosjakelua terveydenhuollon, sosiaalihuollon tai yksityisen terveydenhuollon yksiköille vuosina 2012-2019.

- lääkitysturvallisuuteen liittyvät palvelut
- - - koulutukset
- annosjakelu - koneellinen tai manuaalinen
- . - . annosjakelu - koneellinen
- - - - kyselyyn vastanneiden osuus kaikista apteekkitoimipisteistä

Annosjakelun osalta mukana ovat sekä yksityishenkilöille että sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille tarjottu palvelu. Tarkastelu perustuu Apteekkariliiton toimintakyselyaineistoon.

Apteekkitoiminnan ja rationaalista lääkehoitoa tukevien palvelujen kehittäminen

- Apteekkitoiminnalle tarvitaan selkeät tehtävät ja tavoitteet (ml. saavutettavuus ja lääke- ja lääkitysturvallisuus) ja niihin soveltuvat mittarit
- Palvelukehittämisen vaiheistus
 1. Tunnistetaan lääkkeiden käyttäjien tarvitsemia palveluja
 2. Määritetään palvelut, joiden tuottamisessa apteekeilla on suhteellinen etu
 3. Varmistetaan, että palveluja tuotetaan apteekissa
 - Tarkentamalla apteekkien lakisääteisiä tehtäviä
 - Luomalla apteekkareille riittävät taloudelliset kannustimet